Palliatiivisen hoitotyön osaamisen kansainvälinen kehittäminen

5.1.2021

Palliatiivisella hoidolla tarkoitetaan potilaan kokonaisvaltaista, oireita lievittävää hoitoa silloin, kun kuolemaan johtava tai henkeä uhkaava sairaus aiheuttaa potilaalle ja hänen läheisilleen kärsimystä ja heikentää heidän elämänlaatuaan. Tavoitteena on erityisesti keskittyä potilaan ja hänen läheistensä elämänlaadun parantamiseen sekä lievittää fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja henkistä kärsimystä erilaisin keinoin. Palliatiivisen hoidon tavoitteena ei ole pidentää, eikä lyhentää elämää, vaan auttaa potilasta elämään niin mielekästä ja hyvää elämää kuin mahdollista kuolemaan saakka ja auttaa hänen perheenjäseniään ja muita läheisiään sopeutumaan tilanteeseen sekä tukea heitä surussa. (Saarto 2018.)

Palliatiivisen hoitotyön kehittäminen on kansainvälinen haaste. Moniammatillisen, palliatiivisen hoidon tarvetta lisäävät väestön ikääntyminen ja syöpäsairauksien lisääntyminen sekä kehittyneissä että kehitysmaissa (Reville & Foxwell 2014). Myös pitkäaikaisten sydän- ja verisuonisairauksien, keuhkosairauksien, maksa- ja munuaissairauksien, diabeteksen, dementian ja muiden etenevien muistisairauksien yleistyminen lisäävät palliatiivisen hoidon tarvetta (Saarto, Hänninen, Antikainen & Vainio 2018). Joka vuosi n. 40 miljoonaa ihmistä tarvitsee palliatiivista hoitoa (WHO 2018). Palliatiivinen hoito kuuluu kaikille iästä ja diagnoosista riippumatta (Palliatiivinen hoito ja saattohoito, Käypä hoito -suositus 2019, THL 2020), mutta sen toteuttamismahdollisuuksissa on isoja eroja eri maiden välillä.

Online Summit on Palliative Care and Medicine -zoominaari

Online Summit on Palliative Care and Medicine -zoominaari kokosi runsaasti palliatiivisen hoitotyön asiantuntijoita eri puolilta maailmaa virtuaalisesti yhteen 17.12.2020. Zoominaarissa jaettiin palliatiivisen hoitotyön ja lääketieteen kansainvälistä osaamista ja tutkittua tietoa sekä suunniteltiin uusia kansainvälisiä tutkimusaihioita. Olin saanut puhujakutsun zoominaariin kesällä 2020. Oli mielenkiintoista kuulla uusista palliatiivisen hoitotyön tutkimuksen kansainvälisistä tutkimushankkeista sekä palliatiivisen hoitotyön onnistuneista käytänteistä Yhdysvalloissa, Japanissa, Kiinassa, Australiassa, Filippiineillä sekä muutamissa Euroopan maissa.

Uusinta uutta on palliatiivisen hoitotyön toteuttaminen osana Community paramedic -toimintaa USA:ssa ja Kanadassa. Väestön ikääntyessä palliatiivisen hoitotyön yhdistäminen yhden miehen ambulanssiyksikön toimintaan tulee olemaan tarpeen myös Suomessa lähivuosina. Useissa esityksissä pohdittiin myös kulttuurisen osaamisen sekä hengellisen vakaumuksen huomioimisen tärkeyttä palliatiivisessa hoitotyössä.

Moniammatillinen simulaatiovalmennus palliatiivisessa hoitotyössä

Oman puhe-esitykseni aiheena oli *Multiprofessional Simulation Coaching in Palliative Care*. Esitys perustui Taitoja hyvinvointipalveluita tuottaville pk-yrityksille simulaation keinoin -hankkeen aikana toteutettuun pitkittäistutkimukseen, jonka avulla kartoitettiin mm. ikääntyneiden hoiva-, hoito- ja asumispalveluja tarjoavissa pk-yrityksissä työskentelevien ammattilaisten kokemuksia palliatiivisen hoitotyön osaamista edistävistä simulaatiointerventioista ja niiden vaikutuksesta heidän taitoihinsa. Simulaatiovalmennus koettiin hyvin toimivana menetelmänä syventää palliatiivisen hoitotyön ei-teknistä osaamista. Se lisäsi tutkimuksen mukaan palliatiivisen hoitotyön eettistä osaamista sekä tunneälyosaamista ja tilannetietoisuustaitoja. Erityisen hyvin sen koettiin sopivan saattohoidon osaamisen edistämiseen.

Simulaatiovalmennus koettiin myös työnohjauksellisena menetelmänä, koska kuvitteellisen simulaatioskenaariotoiminnan jälkeen toteutetussa palautekeskustelussa oli mahdollista keskustella erilaisista palliatiivisen hoitotyön haasteellisista vuorovaikutustilanteista, jotka olivat aiheuttaneet kuormittavia tunteita ja joista ei ollut voitu tai ehditty keskustella silloin, kun tilanne oli tapahtunut. Simulaatiovalmennusskenaariot koettiin aitoina ja moni kertoikin kokeneensa samankaltaisia haasteellisia tilanteita palliatiivisen hoitotyön arjessa. Usea tutkimukseen osallistunut toi vastauksissaan esiin sen, että erityisen kuormittavaa oli iäkkään ihmisen ja hänen läheistensä kohtaaminen heti palliatiivisen hoitolinjauksen tekemisen jälkeen, koska ikääntynyt ja hänen läheisensä voivat suhtautua hoitolinjaukseen eri tavoin ja heidän ”surutyönsä” tilanteen hyväksymiseksi etenee usein eri tahtia. Haasteellisena koettiin myös tilanne, jossa iäkkään läheiset käyttäytyivät vaativasti ja syyllistävästi henkilökuntaa kohtaan. Tilanne aiheutti henkilökunnassa turhautumista ja kuormittumista, mutta toisaalta ymmärrettiin läheisten haastavan käyttäytymisen aiheutuvan useimmiten omasta syyllisyydestä, kun ikääntynyttä ehdittiin käydä katsomassa liian harvoin.

Esitykseni *Multiprofessional Simulation Coaching in Palliative Care* jälkeen virisi runsaasti keskustelua erilaisten simulaatiomenetelmien hyödyntämismahdollisuuksista moniammatillisen palliatiivisen hoitotyön osaamisen kehittämiseksi. Hedelmällisen keskustelun tuloksena on se, että aiheesta tehdään jatkossa suomalais-amerikkalainen yhteistutkimus. Korona-aikana toteutettavista kansainvälisistä zoominaareista voi yllättäen poikia mielenkiintoista tutkimus- ja kehittämisyhteistyötä. Carpe Diem !

Mari Salminen-Tuomaala
TtT, Vastuuyliopettaja, Kliininen hoitotyö
SeAMK, Sosiaali- ja terveysala

Lähteet:

Palliatiivinen hoito ja saattohoito. Käypä hoito -suositus. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen Palliatiivisen Lääketieteen yhdistyksen asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, 2019 (viitattu 3.1.2021). Saatavilla internetissä: www.kaypahoito.fi

Reville B & Foxwell A.M. 2014. The global state of palliative care-progress and challenges in cancer care. Annals of Palliative Medicine 3(3), 129-138.

Saarto T. 2018. Palliatiivinen hoito ja saattohoito. Teoksessa: Saarto T, Hänninen J, Antikainen R & Vainio A. 2018. Palliatiivisen hoidon hyvät käytännöt. Kustannus Oy Duodecim. Tallinna.

Saarto T, Hänninen J, Antikainen R & Vainio A. 2018. Palliatiivisen hoidon hyvät käytännöt. Kustannus Oy Duodecim. Tallinna.

THL. 2020. Mitä on palliatiivinen hoito ? https://thl.fi/fi/web/ikaantyminen/elaman-loppuvaiheen-hoito/mita-on-palliatiivinen-hoito

WHO. 2018. Palliative Care. http://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/palliative-care